

Jestem dumny,
że pracuję
w administracji
STR. | V |

Połowa środków
z PROW 2007–2013
rozdysponowana
STR. | X |

PROW*ieści*

Miesięcznik dotyczący Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

MARZEC 2010

Zmiany w „Programie rolnośrodowiskowym”.

STR. | III |

Jak powstają „PROW*ieści*”

STR. | IX |

Zapraszamy do kontaktu! Serdecznie zapraszamy do kontaktu z nami w sprawie kolejnych numerów „PROW*ieści*”. Każda Państwa sugestia czy uwaga będzie uwzględniona, ponieważ wydawanie gazety ma sens tylko wtedy, kiedy służy ona czytelnikom. Prosimy o przesyłanie wskazówek do redakcji pod adresy mailowe: michal.kret@minrol.gov.pl lub urszula.mateusiak@minrol.gov.pl. Wszystkich, którzy chcieliby otrzymywać najświeższe wydania gazety wprost do swojej skrzynki mailowej, prosimy o kontakt.
*Redakcja miesięcznika „PROW*ieści*”.*

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

→ RUSZYŁY NABORY WNIOSKÓW

Od 15 marca 2010 roku trwa nabór wniosków dla płatności rolnośrodowiskowych, ONW oraz płatności bezpośrednich. W tym roku wprowadzono jeden, wspólny wniosek dla tych płatności. Wnioski należy składać w biurze powiatowym ARIMR albo przesłać pocztą do 17 maja 2010 r. Dla wniosków, które zostaną złożone po tym terminie, ale nie później niż do 11 czerwca 2010 r. kwota płatności zostanie obniżona o 1 proc. kwoty płatności za każdy dzień roboczy spóźnienia.

→ WYŻSZE RENTY STRUKTURALNE

12 lutego 2010 r. Minister Pracy i Polityki Społecznej ogłosił wskaźnik waloryzacji emerytur i rent, który wyniósł w 2010 roku 104,62%. W związku z powyższym od marca 2010 r. wysokość wszystkich rent strukturalnych wypłacanych blisko 65 tys. rolnikom przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wzrosła o 4,62%. Obecnie trwają prace w MRIRW nad zmianą zasad i trybu przyznawania rent strukturalnych.

→ TARGI AGROTRAVEL 2010

W dniach 9–11 kwietnia 2010 r. odbędą się w Kielcach **II Międzynarodowe Targi Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki AGROTRAVEL 2010**. Celem targów jest promocja turystyki wiejskiej, dziedzictwa kulturowego oraz produktów regionalnych i tradycyjnych za pomocą prezentacji lokalnych grup działania, stowarzyszeń agroturystycznych, lokalnych i regionalnych organizacji turystycznych.

→ BRUKSELA 15 MARCA 2010 R.

15 marca 2010 r. w Brukseli odbyło się czwarte posiedzenie Komitetu Ekspertów ds. Ewaluacji działającego przy Komisji Europejskiej w ramach Europejskiej Sieci Ewaluacyjnej Obszarów Wiejskich. W spotkaniu wzięli udział: Pan Michał Marciniak – Dyrektor DROW oraz Pani Magdalena Nowicka – Naczelnik Wydziału Oceny i Analiz DROW. Podczas spotkania, eksperci zajmujący się ewaluacją programów rozwoju obszarów wiejskich w poszczególnych państwach członkowskich UE przedstawili informację dotyczącą przebiegu dotychczasowych prac w zakresie przeprowadzenia oceny średniookresowej programów, która zgodnie z przepisami wspólnotowymi powinna być zakończona przed końcem bieżącego roku. Przedstawiciele państw członkowskich dzielili się także pierwszymi doświadczeniami dotyczącymi funkcjonowania Wspólnych Ram Monitorowania i Oceny – dokumentu ustanawiającego zasady monitorowania i oceny wdrażanych w ramach programów działań.

Redaktor prowadzący – Michał Kret

„PROWięści” przygotowywane są w Wydziale Monitorowania i Sprawozdawczości Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.
Tel. +48 22 623 24 83, +48 22 623 20 04

Fot. na okładce – PROW, Stock

Ministerstwo
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

O praktycznych aspektach „Programu rolnośrodowiskowego” III

Rozporządzenia w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” IV

Wyższa premia dla młodych rolników V

Sprawozdanie z Rzymu VI

„Jestem dumny, że pracuję w administracji” VII

Sprawozdanie roczne PROW 2007–2013 do wakacji IX

Zmiany w działaniu „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” IX

Spotkanie w Niepołomicach IX

Jak powstają PROWięści X

Połowa środków z PROW 2007–2013 rozdysponowana XI

Najnowsze zmiany legislacyjne PROW 2007–2013 XI

Wesołych i ciepłych Świąt Wielkanocnych

Wszystkim Czytelnikom „PROWięści” życzymy wspaniałych Świąt Wielkanocnych i mokrego Łanego Poniedziałku.

Dla pasjonatów polskiej kuchni przedstawiamy przepis na tradycyjną babę wielkanocną

Redakcja „PROWięści”

SKŁADNIKI:

- ▶ 25 dag mąki
- ▶ ½ szklanki mleka
- ▶ 7 dag cukru
- ▶ 1 jajko,
- ▶ 1 żółtko,
- ▶ 15 g świeżych drożdży,
- ▶ 35 g rozpuszczonego masła,
- ▶ garść rodzynek,
- ▶ garść kandyzowanej skórki pomarańczowej,
- ▶ 1 łyżeczka cukru waniliowego.

LUKIER:

- ▶ 20 dag cukru pudru,
- ▶ 3 łyżki soku z cytryny,
- ▶ łyżka gorącej wody.

SPOSÓB PRZYRZĄDZENIA:

Mleko podgrzać. Drożdże roztrzeć z łyżeczką cukru, dodać do ciepłego mleka, dodać łyżkę mąki, wymieszać i odstawić na 10 minut. Rozczyn przelać do dużej miski, dodać cukier utarty z jajkiem i żółtkiem oraz mąkę. Wymieszać dobrze wszystkie składniki. Dodać bakalie, przestudzone masło oraz cukier wanilinowy. Wyrabiać tak długo aż ciasto będzie gładkie i lśniąco. Przykryć ściereczką i odstawić do wyrośnięcia. Wyrośnięte ciasto przełożyć do wysmarowanej masłem formy. Znowu odstawić do wyrośnięcia. Piec w temperaturze 180–200°C około 25 minut.

Cukier puder utrzeć z sokiem z cytryny i wodą.
Oblać lukrem ostudzoną babę.

SMACZNEGO!

SPOTKANIE W JÓZEFOWIE

O praktycznych aspektach „Programu rolnośrodowiskowego”

Wymiana doświadczeń w zakresie funkcjonowania „Programu rolnośrodowiskowego”, wypracowanie zmian w metodyce sporządzania dokumentacji przyrodniczych na potrzeby tego programu w ramach PROW 2007–2013 oraz pole opinii wystawianej przez RDOŚ w zakresie pakietów przyrodniczych „Programu rolnośrodowiskowego” – to tematy konferencji, która odbyła się w dniach 11–12 marca 2010 r. w Józefowie koło Warszawy. Organizatorem spotkania „Współpraca służb ochrony przyrody i służb kontrolnych we wdrażaniu »Programu rolnośrodowiskowego« w ramach PROW 2007–2013” był Departament

Rozwoju Obszarów Wiejskich MRiRW. W konferencji wzięło udział około 80 osób, między innymi przedstawiciele Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ) i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska (RDOŚ).

Prezentacje wygłosili przedstawiciele DROW MRiRW, a także ARiMR, GDOŚ i CDR Brwinów Oddział w Radomiu. Podczas spotkania dyskutowano przede wszystkim o zakresie kompetencji RDOŚ w kontekście zawartości opinii o zgodnej ze stanem faktycznym klasyfikacji siedlisk lęgowych ptaków i siedlisk przyrodniczych.

■ Dorota Urbanowska

OD 2010 ROKU ZMIANY W PRZEPISACH

Nowości w „Programie rolnośrodowiskowym”

180 doradców rolnośrodowiskowych, liczni przedstawiciele urzędów centralnych, izb rolniczych i instytucji oraz firm prywatnych wzięli udział w spotkaniu poświęconym zmianom w „Programie rolnośrodowiskowym”.

W dniach 8–9 marca 2010 r. w MRiRW odbyło się spotkanie informacyjne: „Zmiany w zakresie funkcjonowania »Programu rolnośrodowiskowego« w ramach PROW 2007–2013”, zorganizowane przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wzięli w nim udział doradcy rolnośrodowiskowi z ośrodków doradztwa rolniczego, z izb rolniczych i firm

prywatnych. Ponadto uczestniczyli w nim przedstawiciele Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Instytutu Zootechniki PIB z Balic koło Krakowa, Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa ze Skierniewic, a także pracownicy Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin oraz Departamentu Doradztwa Rolniczego MRiRW.

Celem spotkania było przedstawienie zmian od 2010 r. w podstawach prawnych w zakresie funkcjonowania „Programu rolnośrodowiskowego” w ramach PROW 2007–2013, czyli propozycji zmian wprowadzonych rozporządzeniem MRiRW z 11 marca 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy

Nowości w „Programie rolnośrodowiskowym” cd.

finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. nr 39, poz. 218). Prezentacje z zakresu zmian w „Programie rolnośrodowiskowym” w ramach PROW 2007–2013 zademonstrowali pracownicy MRiRW oraz przedstawiciele Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie i Radomiu. Tematy poruszane podczas spotkania

dotyczyły także zmian w rozporządzeniu Rady Ministrów z 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich. Podczas spotkania przedstawiono także zakres zmian w aplikacji „Plan działalności rolnośrodowiskowej” oraz w systemie teleinfor-

matycznym administrowanym przez CDR Brwinów do rejestracji planów działalności rolnośrodowiskowej.

Obok zagadnień dotyczących bezpośrednio przepisów rolnośrodowiskowych zaprezentowano także zmiany w korzystaniu z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów oraz uczestnictwa rolników w systemach jakości żywności.

■ Dorota Urbanowska

ROZPORZĄDZENIA W RAMACH DZIAŁANIA „PROGRAM ROLNOŚRODOWISKOWY”

13 marca 2010 r. opublikowano nowelizację rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 39, poz. 218 z 2010 r.).

Nowelizacja rozporządzenia zakłada wprowadzenie:

- ▶ zakazu jednoczesnej realizacji na powierzchni jednej działki rolnej wariantów dotyczących trwałych użytków zielonych w ramach rolnictwa ekologicznego,
- ▶ od 2011 dla nowych beneficjentów obowiązku utrzymywania w przypadku realizacji wariantów dotyczących trwałych użytków zielonych w ramach

Dzięki tym rozporządzeniom udało się od 15 marca rozpocząć nabór wniosków dla płatności bezpośrednich, ONW oraz rolnośrodowiskowych, o które można ubiegać się w ramach jednego, wspólnego wniosku dla tych płatności.

- rolnictwa ekologicznego, obsady bydła, koni, owiec lub kóz z w wysokości co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ,
- ▶ nowej stawki płatności dla nieowocujących upraw orzecha włoskiego,
- ▶ ograniczenia w postaci możliwości przyznania płatności rolnośrodowiskowej w ramach pakietu 8 do 60 proc. gruntów rolnych na strefach zagrożonych erozją wodną.

Rozporządzenie w sprawie szczególnych wymagań, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt oraz zawartości planu tego działania zostało opublikowane 13 marca 2010 (Dz. U. Nr 39, poz. 210 z 2010 r.).

Wyższa premia dla młodych rolników

Od najbliższego naboru wniosków, młodzi rolnicy otrzymywać będą 75 tys. złotych jako premię na rozpoczęcie prowadzenia działalności rolniczej.

W dniu 29.03.2010 r. Komisja Europejska zaakceptowała propozycję Polski w sprawie podwyższenia premii dla młodych rolników w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. Propozycja ta zgłoszona była jeszcze w 2009 roku, w ramach pakietu zmian merytorycznych do PROW 2007–2013.

Polska wnioskowała o podwyższenie premii, z dotychczas obowiązujących 50 tys. zł do kwoty 75 tys. zł. Rozpoczęcie samodzielnej działalności rolniczej wymaga bowiem poniesienia znacznych nakładów finansowych na uruchomienie produkcji i modernizację gospodarstwa. Dotychczasowa wysokość pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” ustalona została w oparciu o dostępne dane statystyczne z 2004 i 2005 r., dotyczące m.in. wysokości kosztów, jakie trzeba ponieść w związku z podejmowaniem działalności rolniczej i prowadzeniem gospodarstwa (koszty zakupu gruntów rolnych, maszyn i urządzeń rolniczych, materiałów budowlanych, nawozów mineralnych, środków ochrony roślin).

W latach 2004–2009 sytuacja rynkowa znacząco się zmieniła, koszty zakupu środków produkcji dla rolnictwa uległy dużemu zwiększeniu. Średnia cena gruntów rolnych w Polsce wzrosła o ok. 155 proc. Maszyny i urządzenia rolnicze podrożały średnio o 26 proc. Odnotowano również 17-procentowy wzrost cen materiałów budowlanych oraz środków ochrony roślin. Najwyższy, bo aż 114-procentowy wzrost cen miał

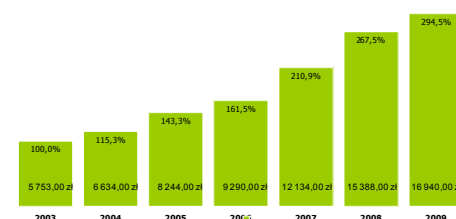
miejsce na rynku nawozów mineralnych.

Znaczny wzrost cen środków produkcji rolnej przy jednoczesnym spadku w ostatnim czasie cen produktów rolnych spowodował obniżenie realnej dochodowości gospodarstw. W związku z koniecznością poniesienia większych nakładów na środki produkcji, w naturalny sposób obniżeniu uległa również siła nabywcza jednorazowej premii przyznawanej w ramach tego działania.

W dobie kryzysu gospodarczego i relatywnie niższych obecnie dochodów rolniczych, wyższa kwota wsparcia powinna stanowić zachętę do prowadzenia działalności rolniczej. Pozwoli ona młodym rolnikom na dokonanie niezbędnych inwestycji w gospodarstwach, przez co wpłynie pozytywnie na wzrost konkurencyjności ich gospodarstw. Na podstawie zaobserwowanych zmian cen poszczególnych rodzajów środków produkcji stwierdzono, iż na rynku środków produkcji ceny wzrosły średnio o ok. 50 proc. Aby młody rolnik mógł w 2009 roku nabyć za uzyskaną premię taką samą ilość środków produkcji jaką był w stanie nabyć w 2004 roku inwestując premię w wysokości 50 000 zł, tj. aby premia w 2009 r. miała taką samą wartość realną jak w 2004 roku, powinna ona wynosić nieco ponad 74 000 zł.

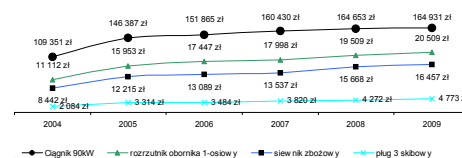
Nowa, wyższa kwota wsparcia dla młodych rolników, została uwzględniona w prowadzonej aktualnie nowelizacji rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym

Ceny gruntów ornych w latach 2003-2009

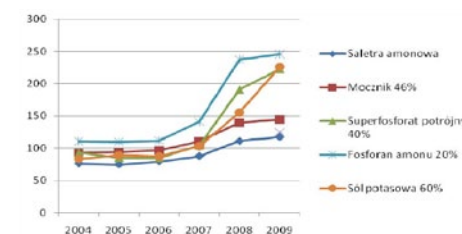
Źródło: GUS

Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych w latach 2004-2009

Źródło: „Rynek rolny”, opracowanie Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

Dynamika cen wybranych nawozów mineralnych w latach 2004-2009 (w zł/dt)

Źródło: „Rynek rolny”, opracowanie Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

rolnikom” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 i obowiązywać będzie już od najbliższego naboru wniosków, którego uruchomienie planowane jest na III kwartał 2010 r.

■ Michał Kret

Zdjęcie grupowe uczestników z 8. spotkania Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich

Sprawozdanie z Rzymu

W dniach 25–26 marca 2010 roku w Rzymie odbyło się 8. spotkanie Krajowych Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich. Spotkanie zorganizowane zostało przez Europejską Sieć Rozwoju Obszarów Wiejskich (European Network for Rural Development – EN RD <http://enrd.ec.europa.eu>). Spotkanie poświęcone zostało bieżącym tematom realizowanym przez narodowe sieci. W ramach specjalnie powołanych grup tematycznych podczas warsztatów nastąpiła wymiana poglądów na tematy realizowane w ramach KSOW: rolnictwo niskotowarowe, obszary leśne, przedsiębiorcy rolni oraz informacja i promocja KSOW. W czasie spotkania omówione zostały również założenia nowego pilotażowego systemu sprawozdawczości w ramach EN RD. Podczas wizyty studyjnej uczestnicy mieli okazję zapoznania się z produkcją w gospodarstwie rolnym produkującym włoskie produkty regionalne. Uczestnikami spotkania byli przedstawiciele KSOW ze wszystkich krajów członkowskich. Na zaproszenie EN RD Polski KSOW reprezentował Michał Marciniak – Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Spotkanie Narodowych Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich było oka-

zją do przedstawienia efektów KSOW w Polsce i wymiany najlepszych praktyk w ramach krajowych sieci – powiedział Michał Marciniak, Dyrektor DROW w MRiRW.

Spotkanie EN RD w Rzymie było również okazją do odbycia rozmów bilateralnych ze stroną włoską. Michał Marciniak spotkał się z Giuseppe Blasi, Dyrektorem Generalnym ds. Obszarów Wiejskich, Infrastruktury i Usług w Ministerstwie ds.

Polityk Rolnej, Leśnej i Żywnościowej Republiki Włoskiej (Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali). W trakcie spotkania omówiony został możliwy zakres współpracy krajowych sieci rozwoju obszarów wiejskich w ramach porozumienia między Ministerstwami Rolnictwa obu krajów. Prace nad porozumieniem zostały zainicjowane przez stronę włoską w jeszcze w ubiegłym roku.

■ Michał Marciniak

Dyr. Michał Marciniak z panią Gaëlle Lhermitte – administratorem Europejskiej Sieci i Monitoringu Polityki Rozwoju Obszarów Wiejskich w DG AGRI

WIEŚ ZMIENIA SIĘ SZYBKO DZIĘKI UE

Jestem dumny, że pracuję w administracji

Andrzej Sobieszek pracuje w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi od 30 lat. Jest mianowanym urzędnikiem służby cywilnej.

Andrzej Sobieszek od zawsze związany jest z wsią. Jest profesjonalnym urzędnikiem państwowym, który zdał egzaminy z prawa oraz z zakresu finansów publicznych, a także posługuje się biegle językiem niemieckim. Daje sobie radę również z językiem angielskim. – Jestem dumny, że pracuję dla państwa. Pracę w Ministerstwie traktuję jako służbę publiczną – mówi Andrzej Sobieszek, który obecnie jest głównym specjalistą w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich MRiRW.

Wieś szybko się zmienia

Po studiach, już w Ministerstwie, w okresie przedakcesyjnym zainteresował się tematyką integracji Polski z Unią Europejską. Ze względu na dobrą znajomość języka niemieckiego w ramach współpracy z Niemcami odbył staże w Federalnym Ministerstwie do spraw Wyżywienia i Rolnictwa w Bonn oraz Ministerstwach Rolnictwa Saksonii i Brandenburgii. Interesował się szczególnie zagadnieniami związanymi z wdrażaniem polityki rozwoju obszarów wiejskich w Niemczech.

Zdobyta wiedza w tym zakresie zaowocowała przed wstąpieniem Polski do Wspólnoty – powierzono mu kierowanie pracami grup roboczych, przygotowujących do wdrażania działania Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004–2006”: „Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów” i „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”. Zasadnicza struktura tych działań oparta została na wzorcach niemieckich. Wypracowane wtedy zasady realizacji tych działań sprawdziły się w latach 2004–2006, co pozwoliło na ich kontynuację w prawie niezmiennionej formie

Andrzej Sobieszek dzieli się doświadczeniem z młodszymi kolegami – na zdjęciu pan Paweł Ściański z Wydziału Oceny i Analiz.

w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Lubię pracować, kiedy widzę efekty tej pracy

W ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004–2006” na obszarach wiejskich powsta-

ło między innymi ponad 1200 świetlic i domów kultury, ponad 600 obiektów sportowych, urządzono 694 parków, terenów zielonych, placów zabaw i innych miejsc wypoczynku, zaadaptowano na cele publiczne 80 zabytkowych obiektów, ukształtowano i przebudowano 636 centrów wsi. Powstało także 8847 miejsc pracy. Działania te cieszyły się bardzo dużym

zainteresowaniem ze strony potencjalnych beneficjentów. W ocenie samorządów gminnych i wojewódzkich realizacja przyjętych do realizacji wniosków z zakresu odnowy wsi i ochrony dziedzictwa kulturowego pozwoliła na zapoczątkowanie zmiany oblicza polskiej wsi.

– Ale prawdziwą rewolucję na wsi będzie widać dopiero po roku 2015, kiedy na obszary wiejskie trafią pieniądze z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 i fundusze z programów polityki spójności – tłumaczy pan Sobieszek. Na realizację PROW 2007–2013 przewidziano w budżecie kwotę 17,4 mld euro, w tym 13,4 mld euro ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Wieś się zmieni

Polska otrzyma z UE na realizację przyjętej na lata 2007–2013 polityki rozwoju kraju, w ramach Narodowej Strategii Spójności, 67,3 mld euro. Programy operacyjne zrealizowane w ramach polityki spójności będą istotnym uzupełnieniem działań podejmowanych w PROW 2007–2013. Działania zapewniające rozwój obszarów wiejskich podejmowane są w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych, Programu Operacyjnego „Rozwój Polski Wschodniej”, Programu Operacyjnego „Kapitał ludzki” oraz Programu Operacyjnego „Innowacyjna gospodarka”. Niewątpliwie na rozwój obszarów wiejskich mają wpływ także działania realizowanego na szczeblu krajowym Programu Operacyjnego „Infrastruktura i środowisko”.

Dzięki wsparciu obszarów wiejskich w ramach polityki spójności polska wieś i małe miasta już teraz stają się atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. W ramach tych programów realizowane są inwestycje w zakresie: infrastruktury lokalnej, poprawy regionalnych połączeń komunikacyjnych, upowszechniania dostępu do Internetu, rozwoju przedsiębiorczości oraz edukacji, ochrony zdrowia i środowiska naturalnego, turystyki, sportu, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Inwestycje te przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i powodują, że liczba osób osiedlających się na wsi systematycznie rośnie i przewyższa już od kilku lat liczbę osób opuszczających wieś.

Środki zainwestowane w latach 2007–2015 w rozwój zmienią oblicze Polski,

w tym także obszarów wiejskich. W wyniku realizacji programów, obejmujących praktycznie każdą dziedzinę gospodarki, nastąpi dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy, co przyczyni się do zwiększenia dobrobytu i awansu cywilizacyjnego Polski. Wzrośnie konkurencyjność naszej gospodarki. Nastąpi ograniczenie wielu

Pan Andrzej jest zawsze do dyspozycji młodszych kolegów, jest otwarty na współpracę. Cenię oddanie i siłę spokoju Pana Andrzeja – mówi Dyr. Michał Marciniak

dotkliwych kwestii społecznych, takich jak bezrobocie czy ubóstwo. Wzrośnie znaczenie Polski na arenie międzynarodowej, zarówno w sferze gospodarczej, jak i politycznej.

Beneficjentami szybkiego wzrostu gospodarczego i społecznego w Polsce w latach 2007–2013 będą wszyscy Polacy, w tym rolnicy i mieszkańcy wsi. To oni właśnie z nadchodzących zmian będą najintensywniej i najdłużej korzystać.

Euroentuzjasta

Andrzeja Sobieszka szczególnie cieszą zmiany, które będą zachodzić na obszarach wiejskich w zakresie informatyzacji. Ma nadzieję, że w latach 2007–2015 nastąpi szybki rozwój Internetu na obszarach wiejskich i zgodnie z celem zarysowanym w Strategii Rozwoju Kraju co najmniej 70 proc. mieszkańców wsi w 2015 r. uzyska szerokopasmowy dostęp do Internetu. Internet przecież nie tylko jest narzędziem do

komunikowania się i pozyskiwania informacji, ale także może w szerokim zakresie wpływać na wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwój przedsiębiorczości i upowszechnienie elastycznych form pracy. Dlatego dla terenów wiejskich informatyzacja jest dzisiaj najważniejsza. Nie można dopuścić do wykluczenia informatycznego mieszkańców wsi, także tych zamieszkujących na obszarach peryferyjnych.

Często wspomina też o coraz większych możliwościach, jakie mają obecnie mieszkańcy wsi. – Bez Unii Europejskiej i funduszy pomocowych tak szybkie zmiany nie mogłyby mieć miejsca – tłumaczy pan Sobieszek i od razu dodaje, że jest wielkim euroentuzjastą. Nasz kraj bardzo korzysta na członkostwie w UE.

Budowniczy KSOW

Obecnie pan Andrzej Sobieszek pracuje w Sekretariacie Centralnym Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich i zajmuje się promocją działalności sieci oraz rozpowszechnianiem przykładów dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Pierwsze lata funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich i doświadczenia z przedsięwzięć realizowanych w ramach planu działania KSOW 2008–2009 pokazują, że jest to bardzo cenny i potrzebny instrument w integracji środowisk wiejskich oraz promocji rolnictwa i obszarów wiejskich.

18 stycznia 2010 r. został uruchomiony portal internetowy Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, stanowiący główne narzędzie służące do efektywnego i szybkiego przekazywania informacji oraz wiedzy o szeroko rozumianym rozwoju obszarów wiejskich wśród podmiotów zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich, instytucji wchodzących w skład struktury KSOW. Ponadto zakres funkcjonowania portalu oraz jego zawartość merytoryczna będą się w znaczący sposób przyczyniać do realizacji działań przewidzianych w kolejnych dwuletnich planach działania KSOW. Portal jest udostępniony użytkownikom pod adresem www.ksow.pl. Znajdują się na nim między innymi: forum dyskusyjne służące zamieszczaniu opinii, użyteczne linki do innych stron i bogate bazy danych. Ponadto w ramach działalności Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w roku 2010 raz na kwartał wydawany będzie „Biuletyn KSOW”. Pracami zespołu redakcyjnego biuletynu kieruje właśnie pan Andrzej Sobieszek.

■ MARIUSZ PRZYBYLSKI

PROSTO Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Sprawozdanie roczne PROW 2007–2013 do wakacji

Trwają prace nad sprawozdaniem za rok 2009 z wykorzystania środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dokument ten, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zostanie przekazany Komisji Europejskiej do 30 czerwca tego roku.

Prace nad sprawozdaniem prowadzone są w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich MRiRW. Cele, którym służy polityka rozwoju obszarów wiejskich, zostały wskazane w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 z 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Rozporządzenie wytycza także ogólne zasady wsparcia wspólnotowego finansowanego z EFRROW i nakłada na kraje członkowskie korzystające z pomocy obowiązek monitorowania prowadzonych działań. Jednocześnie zobowiązuje państwa członkowskie do przekazywania corocznie sprawozdań z postępów realizacji wdrażanych programów.

Zakres sprawozdań został szczegółowo wskazany w rozporządzeniu 1974/2008 z 15 grudnia 2006 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Zgodnie z nim, roczne sprawoz-

danie przekazywane Komisji Europejskiej zawiera informacje dotyczące:

- ▶ zmian warunków ogólnych, mających wpływ na realizację programu,
- ▶ postępów realizacji programu na podstawie wskaźników produktów i rezultatów,
- ▶ finansowej realizacji programu,
- ▶ działalności w zakresie bieżącej oceny,
- ▶ kroków podjętych przez instytucję zarządzającą oraz Komitet Monitorujący w celu zapewnienia jakości i skuteczności realizacji programu,
- ▶ deklarację dotyczącą zgodności ze wspólnotowymi politykami w kontekście wsparcia.

Monitorowanie postępów w realizacji programów prowadzone jest m.in. na podstawie wykazu wskaźników stanowiących część Wspólnych Ram Monitorowania i Oceny – WRMiO (Common Monitoring and Evaluation Framework CMEF). Poza tym poszczególne państwa członkowskie mogą ustalić dodatkowe wskaźniki, charakterystyczne tylko dla danego programu. Wprowadzenie WRMiO przyczyniło się do wystandaryzowania monitoringu prowadzonego przez poszczególne kraje członkowskie.

W perspektywie finansowej 2007–2013 sprawozdania przekazywane są Komisji Europejskiej w wersji elektronicznej za pomocą systemu zarządzania funduszami we Wspólnocie Europejskiej w latach 2007–2013 (SFC 2007).

■ Aleksandra Szuwar

SPOTKANIE W NIEPOŁOMICACH

W dniach 1–3 marca 2010 roku odbyło się w Niepołomicach spotkanie koordynacyjne dotyczące wdrażania PROW 2007–2013 dla przedstawicieli samorządów województw, ARiMR oraz MRiRW.

Celem spotkania było omówienie planowanych zmian w rozporządzeniach związanych z wdrażaniem osi 4 Leader PROW 2007–2013 oraz określenie podejścia do badania racjonalności i zasadności kosztów.

Podczas spotkania ustalono:

- ▶ Wprowadzenie wspólnego podejścia do zasad kwalifikowalności kosztów w ramach działań: „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” oraz „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.
- ▶ Zobowiązanie samorządów województw do analizy projektów nowelizacji rozporządzeń związanych z wdrażaniem osi 4 Leader PROW 2007–2013 oraz zgłoszenie uwag.
- ▶ Określenie koniecznych zmian w umowach ramowych, zasad aneksowania umów ramowych.
- ▶ Określenie podejścia do kontroli racjonalności i zasadności kosztów robót budowlanych, sposobu weryfikacji kosztów, określenie baz cenowych.

Zmiany w działaniu „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów”

Obecnie trwają prace nad zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 17 kwietnia 2008 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów”. Działanie te objęte jest Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 78, poz. 470).

Cel zmiany to dostosowanie regulacji ww. rozporządzenia do zmian PROW 2007–2013, które dotyczą wprowadzenia nowych reguł, jeśli chodzi o objęcie tego działania w zakre-

sie leśnictwa zasadą de minimis oraz o ceny usług doradczych. Zmiana obowiązującego rozporządzenia w zakresie określenia zasad kalkulacji płatności przyczyni się do uelastycznienia przyjętych rozwiązań, da beneficjentowi możliwość negocjacji i uzyskania interesującej go usługi doradczej po niższej, bardziej atrakcyjnej cenie, co może stanowić zachętę do korzystania z takich usług w większym zakresie.

Dodatkowo, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom potencjalnych beneficjentów działania „Korzystanie z usług doradczych przez

rolników i posiadaczy lasów” oraz by w pełni realizować wszystkie wymienione w PROW 2007–2013 cele działania, zaproponowano rozszerzenie katalogu usług doradczych dla posiadaczy lasów ujętych w załączniku nr 2 do obowiązującego rozporządzenia oraz wprowadzenie nowego załącznika nr 3 do obowiązującego rozporządzenia, zawierającego katalog dodatkowych usług doradczych związanych z zarządzaniem gospodarstwem rolnym, a także określenie stawek opłat za te usługi.

■ Monika Ostas

JAK POWSTAJĄ „PROWIEŚCI”

Wprost do twojej skrzynki mailowej

„PROWieści” mają być narzędziem przydatnym w pracy, pierwszym źródłem informacji o nowościach związanych z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich i wydawnictwem integrującym osoby, które zajmują się zmianami na wsi. W tym numerze magazynu prezentujemy drogę od pomysłu do gotowego wydania magazynu.

Na początku był pomysł na gazetę, a jak mówił Albert Einstein, pomysł to rzadka rzecz. W 2008 roku w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich (DROW) Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zauważyliśmy potrzebę wydawania biuletynu, w którym znajdują się wszystkie bieżące informacje o stanie wykorzystania PROW oraz nowych regulacjach związanych z Programem. Od tego roku co miesiąc na stronie internetowej Ministerstwa umieszczany jest plik w formacie PDF, który bezpłatnie można pobrać i wydrukować. Decyzja o umieszczeniu gazety w Internecie podyktowana była nie tylko kosztami (nie trzeba ponosić kosztów druku), ale przede wszystkim szeroką dostępnością Internetu.

Każde wydanie jest inne

Jesienią ubiegłego roku w DROW zapadła decyzja o przeprowadzeniu zmian w „PROWieściach”. Wprowadziliśmy sekcję tekstową magazynu, w której w przystępny ilustrowany zdjęciami sposób prezentujemy najważniejsze wydarzenia związane z PROW z poprzedniego miesiąca oraz zapowiedzi na kolejne miesiące. Nie zrezygnowaliśmy z części statystycznej, ponieważ wiemy, że bieżące informacje o stanie wykorzystania PROW są cenne dla osób i instytucji, które planują złożenie wniosków o dofinansowanie z Programu. Dodatkowo każdy nowy numer „PROWieści” ma swoją unikatową okładkę, która jak w prawdziwej gazecie wiąże się z tematem wydania. Wszystkie numery, począwszy od 2008 roku, umieszczone są na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Baza kilkuset adresów

Na przełomie 2009 i 2010 roku zwróciliśmy się między innymi do

Urzędów Marszałkowskich oraz Lokalnych Grup Działania z zapytaniem czy ich pracownicy życzyliby sobie otrzymywać „PROWieści” bezpośrednio do skrzynek mailowych. Liczba zainteresowanych zaskoczyła nas samych – w ciągu kilku dni powstała baza kilkuset adresów mailowych, na które co miesiąc przesyłamy plik PDF z najnowszym wydaniem „PROWieści”. Można więc powiedzieć, że stosujemy marketing bezpośredni, czyli zainteresowaliśmy naszym produktem odbiorcę finalnego i nawiązaliśmy z nim stałą współpracę.

Plan z kolegium redakcyjnego

Jak powstają „PROWieści”? Pomysł na każde wydanie gazety rodzi się podczas comiesięcznych kolegiów redakcyjnych, które organizowane są

w DROW. Przed kolegium przedstawiciele departamentu przygotowują najważniejsze ich zdaniem tematy, które powinny znaleźć się w gazecie. Spośród nich podczas kolegium wybieramy temat numeru, a następnie kolejność tekstów. Mając taki plan, piszemy teksty, także te wymagające uczestnictwa w imprezach z udziałem pracowników DROW (np. Polagra czy konferencje nt. rolnictwa). Później teksty te przekazywane są do obróbki redakcyjnej, korekty i przygotowania graficznego. Właśnie wtedy rozpoczyna się proces weryfikacji i poprawek, podczas którego aktualizujemy informacje. Do części graficznej zawsze dołączamy część statystyczną, którą przygotowuje Wydział Monitorowania i Sprawozdawczości Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Połowa środków z PROW 2007–2013 rozdysponowana

W ramach PROW 2007–2013 do końca 2009 roku uruchomiono wszystkie 21 działań i „Pomoc techniczna”.

Od początku realizacji Programu do końca lutego 2010 r. dokonane zostały płatności na kwotę około **12,84 mld zł**, w tym **9,94 mld zł** pochodzi ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, co stanowi **18,66 proc.** alokacji środków EFRROW przeznaczonych na realizację PROW 2007–2013.

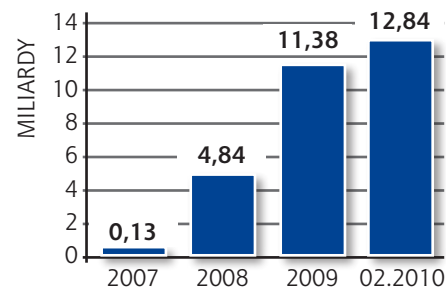
Największa kwota wypłacona z PROW 2007–2013, ponad **3,94 mld zł** na koniec lutego została przeznaczona na działanie „Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)”. ARiMR rozpoczęła wypłaty dopłat ONW za 2009 rok **od 16 października**. Nigdy dotąd ARiMR nie rozpoczynała tak wcześnie realizacji tych wypłat. Do końca lutego

ARiMR wydała decyzję w sprawie dopłat ONW dla ponad **719 tys.** rolników, czyli prawie **95,8 proc.** spośród około **751 tys.** uprawnionych.

W 2010 roku planowane jest wypłacenie **12 mld zł**, co będzie „rekordową” kwotą wypłaconą w ciągu jednego roku. W 2007 r. wypłacono w ramach PROW 2007–2013 jedynie ok. 131 mln zł, w 2008 roku ponad 4,70 mld zł, zaś w 2009 roku 6,54 mld zł.

Podpisane umowy i zobowiązania wieloletnie (wynikające między innymi z przyznanych rent strukturalnych, premii zalesieniowych czy płatności rolnośrodowiskowych) wg. stanu na koniec lutego „zagosparowały” już połowę środków dostępnych w ramach PROW. Osoby, z którymi zawarto umowy, otrzymują wsparcie, gdy zrealizują inwestycje zatwierdzone do dofinansowania i prawidłowo je rozliczą.

Narastająco środki ogółem wypłacone z PROW 2007–2013 (w zł)

Obecnie trwają przygotowania do uruchomienia kolejnych naborów wniosków o wsparcie z PROW 2007–2013. Terminy, w których będzie można składać odpowiednie dokumenty zostaną ogłoszone przez Prezesa ARiMR, zgodnie z obowiązującymi przepisami i w większości przypadków odbędzie się to na dwa tygodnie przed uruchomieniem naboru na dane działanie.

■ Urszula Mateusiak

Najnowsze zmiany legislacyjne PROW 2007-2013

- **Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r.** w sprawie zakresu sprawozdań dotyczących realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 oraz trybu i terminów przekazywania tych sprawozdań.
- **Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r.** w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinny spełniać wnioski o przyznanie płatności z tytułu realizacji przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt, oraz zawartości planu tego działania (Dz. U. Nr 39, poz. 210 z 2010 r.).
- **Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 39, poz. 218 z 2010 r.).

Dnia 25 lutego 2010 r. Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 podjął w trybie obiegowym następujące uchwały:

- **Uchwała Nr 30** w sprawie zwiększenia limitów zwierząt w Pakiecie 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie oraz zmian nazwy wariantów w pakiecie 2. Rolnictwo ekologiczne w ramach działania „Program rolnośrodowiskowy” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013;
- **Uchwała Nr 32** w sprawie przyjęcia odrębnego kryterium podziału środków publicznych Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 pomiędzy województwa w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” dla projektów z zakresu restrukturyzacji sektora mleczarskiego;
- **Uchwała Nr 33** zmieniającą Uchwałę Nr 10 w sprawie określenia kryteriów selekcji dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 z dnia 26.10.2007 r.;

- **Uchwała Nr 34** w sprawie przyjęcia podziału środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 w zakresie Schematu III pomocy technicznej – „Stworzenie i utrzymanie Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW)”.

Wszystkie zmiany legislacyjne i uchwały Komitetu Monitorującego PROW 2007–2013 dostępne są na stronie www.minrol.gov.pl w zakładce PROW 2007–2013.

■ Urszula Mateusiak

ŚREDNIA WIELKOŚĆ POWIERZCHNI GRUNTÓW ROLNYCH W GOSPODARSTWIE ROLNYM W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH ORAZ W KRAJU W 2009 ROKU.

